Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (štvrtá komora)

zo 16. septembra 2013 *

„Hospodárska súťaž — Kartely — Belgický, nemecký, francúzsky, taliansky, holandský a rakúsky trh s kúpeľňovými doplnkami a príslušenstvom — Rozhodnutie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP — Koordinácia zvyšovania cien a výmena citlivých obchodných informácií — Jediné porušenie“

Vo veci T-378/10,

Masco Corp., so sídlom v Taylore, Michigan (Spojené štáty),

Hansgrohe AG, so sídlom v Schiltachu (Nemecko),

Hansgrohe Deutschland Vertriebs GmbH, so sídlom v Schiltachu,

Hansgrohe Handelsgesellschaft mbH, so sídlom vo Wiener Neudorfe (Rakúsko),

Hansgrohe SA/NV, so sídlom v Bruseli (Belgicko),

Hansgrohe BV, so sídlom vo Westknollendame (Holandsko),

Hansgrohe SARL, so sídlom v Antony (Francúzsko),

Hansgrohe SRL, so sídlom vo Villanove d’Asti (Taliansko),

Hüppe GmbH, so sídlom v Bad Zwischenahne (Nemecko),

Hüppe Ges.mbH, so sídlom v Laxenburgu (Rakúsko),

Hüppe Belgium SA, so sídlom vo Woluwé Saint-Étienne (Belgicko),

Hüppe BV, so sídlom v Alblasserdame (Holandsko),

v zastúpení: D. Schroeder, S. Heinz, advokáti, a J. Temple Lang, solicitor,

žalobkyne,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: F. Castillo de la Torre a F. Ronkes Agerbeek, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci B. Kennelly, barrister,

žalovanej,

* Jazyk konania: angličtina.

ktorej predmetom je návrh na čiastočné zrušenie článku 1 rozhodnutia Komisie K(2010) 4185 v konečnom znení z 23. júna 2010 týkajúceho sa konania podľa článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/39.092 – Kúpeľňové doplnky a príslušenstvo) v rozsahu, v akom v ňom Komisia rozhodla, že žalobkyne sa podieľali na jedinom a komplexnom porušení v oblasti kúpeľňových doplnkov a príslušenstva,

VŠEOBECNÝ SÚD (štvrtá komora),

v zložení: predsedníčka komory I. Pelikánová, sudcovia K. Jürimäe (spravodajkyňa) a M. van der Woude,

tajomník: N. Rosner, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 28. februára 2012,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

1 Rozhodnutím K(2010) 4185 v konečnom znení z 23. júna 2010 týkajúcom sa konania podľa článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/39.092 – Kúpeľňové doplnky a príslušenstvo) (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) konštatovala Európska komisia existenciu porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ a článku 53 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP) v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva. Toto porušenie, na ktorom sa podieľalo 17 podnikov, prebiehalo počas rôznych časových úsekov v období od 16. októbra 1992 do 9. novembra 2004 v podobe súboru protisúťažných dohôd a zosúladených postupov na územiach Belgicka, Nemecka, Francúzska, Talianska, Holandska a Rakúska (odôvodnenia 2 a 3 a článok 1 napadnutého rozhodnutia).

2 Presnejšie, Komisia v napadnutom rozhodnutí uviedla, že konštatované porušenie spočívalo, po prvé, v koordinácii ročného zvyšovania cien a iných poplatkov týmito výrobcami kúpeľňových doplnkov a príslušenstva v rámci pravidelných zasadnutí v rôznych vnútroštátnych profesijných združeniach, po druhé, v určovaní a koordinácii zvyšovania cien pri príležitosti osobitných udalostí ako zvýšenie cien surovín, zavedenie eura, ako aj zavedenie mýtneho a, po tretie, v prezradení a vo výmene citlivých obchodných informácií. Okrem toho Komisia konštatovala, že určovanie cien v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva sa uskutočňovalo v ročnom cykle. V jeho rámci určili výrobcovia svoje cenové sadzobníky, ktoré ostali vo všeobecnosti v platnosti počas roka a slúžili ako základ pre obchodné vzťahy s veľkoobchodníkmi (odôvodnenia 152 až 163 napadnutého rozhodnutia).

3 Výrobky dotknuté napadnutým rozhodnutím sú kúpeľňové doplnky a príslušenstvo patriace do jednej z troch podskupín týchto výrobkov: vodovodné batérie, sprchové kúty a príslušenstvo, ako aj keramika (ďalej len „tri podskupiny výrobkov“) (odôvodnenia 5 a 6 napadnutého rozhodnutia).

4 Masco Corp., ktorá je americkým podnikom, a jej európske dcérske spoločnosti, pozostávajúc jednak z Hansgrohe AG, ktorá vyrába vodovodné batérie, a jednak z Hüppe GmbH, ktorá vyrába sprchové kúty, sa ďalej spolu uvádzajú ako „žalobkyne“. Svoju činnosť vykonávajú iba v dvoch z troch podskupín výrobkov, konkrétne vodovodných batérií a sprchových kútov a príslušenstva (odôvodnenie 14 napadnutého rozhodnutia).

5 Dňa 15. júla 2004 žalobkyne informovali Komisiu o existencii kartelu v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva a požiadali o oslobodenie od pokút podľa oznámenia Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov (Ú. v. ES C 45, 2002, s. 3; Mim. vyd. 08/002, s. 155, ďalej len „oznámenie o spolupráci z roku 2002“) alebo, v prípade zamietnutia, o zníženie ich výšky. Dňa 2. marca 2005 prijala Komisia podmienečné rozhodnutie o oslobodení od pokút v prospech žalobkýň v súlade s odsekom 8 písm. a) a odsekom 15 oznámenia o spolupráci z roku 2002 (odôvodnenia 126 až 128 napadnutého rozhodnutia).

6 Dňa 23. júna 2010 prijala Komisia napadnuté rozhodnutie.

7 V napadnutom rozhodnutí Komisia rozhodla, že postupy opísané v bode 2 vyššie boli súčasťou celkového plánu s cieľom obmedziť hospodársku súťaž medzi adresátmi uvedeného rozhodnutia a vyznačovali sa jediným a komplexným porušením, ktoré sa vzťahovalo na tri podskupiny výrobkov uvedené v bode 3 vyššie, a ktoré zahŕňalo územia Belgicka, Nemecka, Francúzska, Talianska, Holandska a Rakúska (odôvodnenia 778 a 793 napadnutého rozhodnutia) (ďalej len „konštatované porušenie“). V tomto ohľade predovšetkým zdôraznila skutočnosť, že uvedené postupy sa uskutočnili podľa opakovaného modelu, ktorý bol rovnaký vo všetkých šiestich členských štátoch, na ktoré sa vzťahovalo prešetrovanie Komisie (odôvodnenia 778 a 793 napadnutého rozhodnutia). Taktiež poukázala na existenciu vnútroštátnych profesijných združení týkajúcich sa všetkých troch podskupín výrobkov, ktoré nazvala „koordinačnými subjektmi“, na existenciu vnútroštátnych profesijných združení pozostávajúcich z členov, ktorých činnosť sa týkala minimálne dvoch z týchto troch podskupín výrobkov, ktoré nazvala „viacvýrobkové združenia“, ako aj na existenciu špecializovaných združení pozostávajúcich z členov, ktorých činnosť sa týkala jednej z týchto troch podskupín výrobkov (odôvodnenia 796 a 798 napadnutého rozhodnutia). Napokon konštatovala prítomnosť hlavnej skupiny podnikov, ktoré pôsobili v rámci kartelu v rôznych členských štátoch a v rámci koordinačných subjektov a viacvýrobkových združení (odôvodnenia 796 a 797 napadnutého rozhodnutia).

8 V článku 1 napadnutého rozhodnutia potrestala Komisia 17 podnikov z dôvodu porušenia článku 101 ZFEÚ a článku 53 Dohody o EHP v období, pokiaľ ide o žalobkyne, od 16. októbra 1992 do 9. novembra 2004.

9 V článku 2 ods. 1 napadnutého rozhodnutia Komisia uviedla, že žalobkyniam neukladá žiadnu pokutu.

Konanie a návrhy účastníkov konania

10 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 7. septembra 2010 podali žalobkyne túto žalobu.

11 Na základe správy sudcu spravodajcu Všeobecný súd (štvrtá komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania.

12 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na ústne otázky položené Všeobecným súdom boli vypočuté na pojednávaní 28. februára 2012.

13 Žalobkyne navrhujú, aby Všeobecný súd:

— čiastočne zrušil článok 1 napadnutého rozhodnutia v rozsahu, v akom v ňom Komisia rozhodla, že sa podieľali na jedinom porušení v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

14 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

— zamietol túto žalobu,

— zaviazal žalobkyne na náhradu trov konania.

Právny stav

15 Na podporu svojich žalôb uvádzajú žalobkyne jediný žalobný dôvod založený na tom, že Komisia nesprávne dospela k záveru, že sa podieľali na jedinom porušení v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva.

16 Komisia nesúhlasí s tvrdeniami, ktoré uviedli žalobkyne.

17 Treba uviesť, že žalobkyne na podporu svojho jediného žalobného dôvodu uvádzajú v podstate dve hlavné výhrady, po prvé, že sa Komisia dopustila pochybení, pokiaľ ide o podmienky, ktoré umožňujú dospieť k záveru o existencii jediného porušenia a o účasti podnikov na takom porušení. Po druhé skutkové okolnosti, ktoré treba vziať do úvahy, neumožňujú dospieť k záveru, že v danom prípade došlo k jedinému porušeniu, na ktorom sa podieľali žalobkyne. Za týchto okolností sa Všeobecný súd domnieva, že je vhodné preskúmať tieto dve výhrady oddelene.

O prvej výhrade založenej na pochybeniach pri určení podmienok existencie jediného porušenia a účasti podnikov na takom porušení

18 Žalobkyne tvrdia, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia. Podmienky, ktoré uviedla v napadnutom rozhodnutí pre konštatovanie existencie jediného porušenia a účasti podnikov na takom porušení, sa totiž líšili od tých, ktoré vyplývajú z jej rozhodovacej praxe a ktoré boli potvrdené judikatúrou. Komisia preto porušila aj zásady transparentnosti, právnej istoty a rovnosti zaobchádzania.

19 Komisia túto argumentáciu spochybňuje.

20 Treba pripomenúť, že článok 101 ods. 1 ZFEÚ zakazuje dohody a zosúladené postupy medzi podnikmi, ktoré majú protisúťažný cieľ alebo následok a ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi.

21 Porušenie článku 101 ods. 1 ZFEÚ môže vyplývať nielen z izolovaných dohôd alebo zosúladených postupov, ktoré treba potrestať ako samostatné porušenia, ale aj zo skupiny aktov alebo z pokračujúceho správania, ktorých súčasti možno preto dôvodne považovať za prvky tvoriace jediné porušenie (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, bod 258 a tam citovanú judikatúru).

22 Po prvé, pokiaľ ide o konštatovanie existencie jediného porušenia, Komisii prináleží preukázať, že sporné dohody alebo zosúladené postupy, aj keď sa týkajú rôznych tovarov, služieb alebo území, sú súčasťou spoločného plánu vedome sledovaného dotknutými podnikmi na účely realizácie jediného protisúťažného cieľa (pozri v tomto zmysle rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia, už citovaný v bode 21 vyššie, body 258 a 260, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júla 2008, Lafarge/Komisia, T-54/03, neuverejnený v Zbierke, bod 482).

23 Vzájomné dopĺňanie sa medzi jednotlivými dohodami a zosúladenými postupmi predstavuje objektívne nepriame dôkazy o existencii spoločného plánu. K takémuto dopĺňaniu dochádza, ak účelom uvedených dohôd a postupov bolo čeliť jednému alebo niekoľkým dôsledkom riadnej hospodárskej súťaže, pričom všetky na základe vzájomného pôsobenia prispievali k uskutočneniu jediného protisúťažného cieľa. Komisia v tomto ohľade musí preskúmať všetky skutkové okolnosti, ktoré by

mohli uvedený spoločný plán preukázať alebo spochybniť (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa Lafarge/Komisia, už citovaný v bode 22 vyššie, bod 482, a z 28. apríla 2010, Amann & Söhne a Cousin Filterie/Komisia, T-446/05, Zb. s. II-1255, bod 92 a tam citovanú judikatúru).

24 Po druhé, pokiaľ ide o konštatovanie účasti podniku na jedinom porušení, treba pripomenúť, že Komisii prináleží preukázať, že uvedený podnik zamýšľal prispieť vlastným správaním k jedinému cieľu sledovanému všetkými účastníkmi a že mal vedomosť o protiprávnom správaní, ktoré zamýšľali alebo uskutočnili ostatné podniky pri dosahovaní toho istého cieľa, alebo že ho mohol rozumne predvídať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko (rozsudok Komisia/Anic Partecipazioni, už citovaný v bode 31 vyššie, bod 87).

25 Podnik sa mohol priamo zúčastňovať na všetkých protisúťažných správaniach tvoriacich jediné porušenie a Komisia bola v takom prípade oprávnená pripísať mu zodpovednosť za všetky tieto správania, a teda za uvedené porušenie v celom rozsahu. Podnik sa mohol tiež priamo zúčastňovať iba na časti protisúťažných správaní tvoriacich jediné porušenie, avšak vedel o všetkých ostatných protiprávnych správaniach, ktoré zamýšľali alebo uskutočnili ďalší účastníci kartelu sledujúci rovnaké ciele, alebo ich mohol rozumne predvídať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko. V takomto prípade je Komisia rovnako oprávnená pripísať tomuto podniku zodpovednosť za všetky protisúťažné správania tvoriace takéto porušenie a následne za porušenie v celom rozsahu.

26 Ak sa naproti tomu podnik priamo zúčastňoval na jednom alebo niekoľkých protisúťažných správaniach tvoriacich jediné porušenie, avšak nie je preukázané, že svojím vlastným správaním zamýšľal prispieť k všetkým spoločným zámerom, ktoré sledovali ďalší účastníci kartelu, a že mal vedomosť o všetkých ďalších protiprávnych správaniach, ktoré zamýšľali alebo uskutočnili uvedení účastníci sledujúci rovnaké ciele, alebo ich mohol rozumne predvídať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko, je Komisia oprávnená pripisovať tomuto podniku zodpovednosť iba za správania, na ktorých sa priamo zúčastňoval, a za správania zamýšľané alebo uskutočnené ďalšími účastníkmi sledujúcimi rovnaké ciele, aké sledoval tento podnik, a v prípade ktorých je preukázané, že o nich vedel alebo ich mohol rozumne predvídať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko.

27 V danom prípade, pokiaľ ide o podmienky existencie jediného porušenia, treba jednak konštatovať, že Komisia sa v odôvodnení 786 napadnutého rozhodnutia odvolaním sa na ustálenú judikatúru domnievala, že „pojem jediné porušenie sa týkal iba takej situácie, keď sa viaceré podniky zúčastnili na porušení spočívajúcom v nepretržitom správaní sledujúcom jediný ekonomický cieľ, ktorým je skresliť hospodársku súťaž“, a že „existencia súčinnosti a vzájomného dopĺňania medzi rôznymi postupmi predstavovala objektívne nepriame dôkazy o existencii celkového plánu tohto typu“.

28 Ďalej, pokiaľ ide o konštatovanie účasti na jedinom porušení, sa Komisia v odôvodnení 789 napadnutého rozhodnutia s odkazom na judikatúru domnievala:

„Samotná skutočnosť, že každý účastník kartelu môže hrať rolu prispôsobenú jeho osobitnému prípadu nevylučuje, aby bol zodpovedný za porušenie ako celok, predovšetkým za akty spáchané inými účastníkmi, ktoré však majú ten istý protiprávny cieľ a ten istý protisúťažný následok. Podnik, ktorý sa zúčastní na spoločnom protiprávnom správaní aktmi, ktoré podporujú uskutočnenie spoločného zámeru, je takisto zodpovedný počas celého obdobia svojej účasti na spoločnom správaní za činy ostatných účastníkov v rámci toho istého porušenia. Je to tak v prípade, keď sa preukáže, že dotknutý podnik vedel o protiprávnych správaniach ostatných účastníkov, alebo že ich mohol rozumne predvídať a že bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko.“

29 Vzhľadom na úvahy Komisie uvedené v bodoch 27 a 28 vyššie treba uviesť, že sa nedopustila ani nesprávneho právneho posúdenia, ani neporušila zásady transparentnosti, právnej istoty a rovnosti zaobchádzania. Podmienky, ktoré uviedla v odôvodneniach 786 a 789 napadnutého rozhodnutia ako

tie, ktoré musia byť splnené na konštatovanie existencie jediného porušenia a účasti podnikov na takom porušení, sú totiž v súlade s podmienkami, ktoré vyplývajú z judikatúry uvedenej v bodoch 21 až 26 vyššie.

30 Ďalšie tvrdenia uvedené žalobkyňami v tomto ohľade nemôžu vyvrátiť konštatovanie uvedené v bode 29 vyššie.

31 Po prvé, tvrdenie žalobkýň, podľa ktorého Komisia chybne tvrdí, že kvalifikácia jediného porušenia závisí od odpovede na otázku, či mali podniky „spoločný úmysel“, musí byť zamietnuté ako nedôvodné. V prvom rade z odôvodnenia 786 napadnutého rozhodnutia, citovaného v bode 27 vyššie vyplýva, že Komisia výslovne odkázala na podmienku existencie „celkového plánu“, ktorý je synonymom existencie „spoločného plánu“, s cieľom zistiť, či protisúťažné postupy boli súčasťou jediného porušenia. Ďalej, hoci je pravda, že Komisia vo vyjadrení k žalobe poukázala, že na preukázanie jediného porušenia sa vyžaduje „spoločný úmysel“ dotknutých podnikov, z dupliky, ako aj z jej pripomienok na pojednávaní jednoznačne vyplýva, že podľa nej je jediné porušenie dané iba vtedy, keď účastníci sledujú spoločný plán vyplývajúci zo „spoločného úmyslu“. Preto nie sú chybné ani posúdenia týkajúce sa existencie celkového plánu formulované Komisiou v napadnutom rozhodnutí, ani výklad, ktorý dáva uvedeným posúdeniam vo svojich podaniach.

32 Po druhé, pokiaľ ide o tvrdenie žalobkýň, podľa ktorého na existenciu jediného porušenia musia byť splnené štyri podmienky, a to po prvé existencia celkového plánu, po druhé vzájomné dopĺňanie sa sporných dohôd s protiprávnymi postupmi, po tretie totožnosť podnikov zúčastňujúcich sa na uvedených postupoch a po štvrté vedomosť dotknutých podnikov, že sa podieľajú na spoločnom zámere, musí byť zamietnuté ako čiastočne nedôvodné. Ako totiž vyplýva z judikatúry uvedenej v bode 22 vyššie a ako to žalobkyne pripustili v odpovedi na otázky Všeobecného súdu na pojednávaní, je pravda, že konštatovanie existencie jediného porušenia vyžaduje, aby bola splnená prvá, druhá a štvrtá podmienka uvedená žalobkyňami. Naproti tomu totožnosť podnikov zúčastnených na sporných protiprávnych postupoch predstavuje iba jeden z viacerých nepriamych dôkazov, ktoré musí Komisia zohľadniť v rámci určenia existencie spoločného plánu alebo oddelených porušení (pozri v tomto zmysle rozsudok Amann & Söhne a Cousin Filterie/Komisia, už citovaný v bode 23 vyššie, bod 99).

33 S prihliadnutím na všetky predchádzajúce úvahy treba prvú výhradu žalobkýň zamietnuť ako nedôvodnú.

O druhej výhrade založenej na pochybeniach pri posúdení skutkových okolností, ktoré viedli ku kvalifikácii jediného porušenia a ku konštatovaniu účasti žalobkýň na uvedenom porušení

34 Žalobkyne v podstate tvrdia, že okolnosti prejednávanej veci posudzované ako celok neumožňovali Komisii konštatovať existenciu jediného porušenia a ich účasti na uvedenom porušení. Domnievajú sa, že Komisia v danom prípade neprihliadla na skupinu objektívnych nepriamych dôkazov, ako boli identifikované v jej vlastnej rozhodovacej praxi a judikatúre, ktoré by ju priviedli ku konštatovaniu, že protiprávne postupy neboli súčasťou jediného porušenia. Tieto nepriame dôkazy vyplývali predovšetkým z toho, že tri podskupiny výrobkov patria na trhy s odlišnými výrobkami, ktoré nie sú ani prepojené, ani podobné, že žiadny z účastníkov nevykonáva činnosť patriacu do každej z troch podskupín výrobkov, že veľká väčšina uvedených účastníkov sa zúčastnila na protiprávnych postupoch týkajúcich sa iba jednej z troch podskupín výrobkov, že obdobia, ktorých sa uvedené postupy týkajú, sa líšia a že neexistoval žiadny centralizovaný subjekt alebo komplexná sieť spájajúca dotknuté profesijné združenia.

35 Komisia s touto argumentáciou nesúhlasí.

36 Ako vyplýva z judikatúry citovanej v bode 23 vyššie, treba otázku, či boli splnené podmienky existencie jediného porušenia, preskúmať s ohľadom na všetky skutkové okolnosti každého prípadu. Preto treba najprv rozobrať analýzu vykonanú Komisiou v napadnutom rozhodnutí, ktorá ju viedla ku konštatovaniu existencie jediného porušenia, na ktorom sa zúčastnili žalobkyne (pozri body 37 až 51 nižšie) predtým, ako sa preskúma, či žalobkyne preukázali, že v tomto ohľade sa Komisia dopustila nesprávneho posúdenia (pozri body 52 až 124 nižšie).

37 Najskôr treba uviesť, že analýza, ktorá viedla Komisiu ku konštatovaniu existencie jediného porušenia v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva a účasti žalobkýň na tomto porušení, je v napadnutom rozhodnutí rozdelená na dve časti.

38 V prvom rade Komisia v odôvodneniach 792 a 793 napadnutého rozhodnutia uvádza, že protiprávne postupy uskutočnené dotknutými podnikmi preukázali existenciu jediného porušenia.

39 Pokiaľ ide o rozsah jediného porušenia zisteného v danom prípade, Komisia v odôvodneniach 793 až 795 napadnutého rozhodnutia uviedla tieto štyri konštatovania. Po prvé, uvedené porušenie sa týkalo troch podskupín výrobkov na území minimálne šiestich členských štátov, a to Belgicka, Nemecka, Francúzska, Talianska, Holandska a Rakúska. Po druhé, toto porušenie trvalo minimálne od 16. októbra 1992 do 9. novembra 2004. Po tretie, konštatované porušenie pozostávalo zo skupiny protisúťažných konaní, „ktoré preukazovali určitý postup, ktorého cieľom bolo obmedziť hospodársku súťaž, pokiaľ ide o ceny v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva“. Po štvrté, hlavná skupina ôsmich podnikov pozostávajúca zo žalobkýň a Grohe Beteiligungs GmbH (ďalej len „Grohe“), American Standard Inc. (ďalej len „Ideal Standard“), Hansa Metallwerke AG (ďalej len „Hansa“), Sanitec Europe Oy (ďalej len „Sanitec“), Duscholux GmbH & Co, Duravit AG a Villeroy & Boch AG sa zúčastnila priamo, rozhodujúco a nepretržite na konštatovanom porušení.

40 Pokiaľ ide o špecifické okolnosti, ktoré Komisiu viedli k záveru o existencii jediného porušenia v danom prípade, v odôvodnení 796 napadnutého rozhodnutia uviedla 10 faktorov, ktoré sú uvedené v bodoch 41 až 51 nižšie.

41 Po prvé, pokiaľ ide o podniky, ktoré sa dopustili jediného porušenia, hlavná skupina ôsmich podnikov sa podieľala na zosúladených dohodách vo všetkých alebo aspoň v časti dotknutých šiestich členských štátoch a tieto podniky boli súčasťou minimálne jedného koordinačného subjektu zaoberajúceho sa všetkými tromi podskupinami výrobkov. Žalobkyne, Grohe, Duscholux, Villeroy & Boch, Sanitec a Hansa sa predovšetkým zúčastňovali na zasadnutiach týchto koordinačných subjektov: IndustrieForum Sanitär (ďalej len „IFS“) v Nemecku, Arbeitskreis Sanitär Industrie (ďalej len „ASI“) v Rakúsku a Sanitair Fabrikanten Platform (ďalej len „SFP“) v Holandsku (odôvodnenie 796 prvá zarážka a odôvodnenie 797 napadnutého rozhodnutia a poznámka pod čiarou č. 1077 uvedeného rozhodnutia).

42 Po druhé, pokiaľ ide o koordináciu podnikov medzi sebou, spolu osem združení zahŕňalo výrobcov minimálne dvoch z troch podskupín výrobkov. Existovali tri koordinačné subjekty. Ďalej existovali viacvýrobkové združenia v Taliansku, konkrétne Euroitalia a Michelangelo, a v Belgicku, akým bolo združenie Amicale du sanitaire, ako aj skupina Home Comfort Team (ďalej len „HCT“). HCT sa snažila rozšíriť svoje činnosti na všetky tri podskupiny výrobkov, pričom treba spresniť, že jej činnosti sa týkali už dvoch z nich. Napokon sa diskusie, ktoré sa týkali súčasne viacerých z týchto troch podskupín výrobkov, často uskutočňovali v rámci špecializovaných združení, ako napríklad počas dvoch zasadnutí združení nemeckej keramiky Fachverband Sanitär-Keramische Industrie (ďalej len „FSKI“) a Arbeitsgemeinschaft Sanitärarmaturenindustrie (ďalej len „AGSI“), ktoré sa konali v rokoch 2002 a 2003, na ktorých účastníci tiež rokovali o zvyšovaní cien vodovodných batérií. Navyše vzájomné kontakty medzi podnikmi potvrdili existenciu týchto úzkych väzieb medzi troma podskupinami výrobkov. Napríklad riaditeľ Hansgrohe pripustil, že sa vždy snažil získať informácie o cenách od svojich konkurentov, ako aj informácie o celom odvetví, aby si bol pri svojich rozhodnutiach „istejší“. Vzhľadom na tieto zasadnutia a kontakty sa Komisia domnieva, že dotknutí

výrobcovia považovali za nutné, na zabezpečenie efektívnosti zavedeného mechanizmu alebo na konštatovanie jeho neefektívnosti, vo svojom obchodnom záujme, koordinovať svoje zvyšovania cien v spoločnom rámci (odôvodnenie 796 prvá zarážka a odôvodnenia 798 až 802 a 813 napadnutého rozhodnutia a poznámka pod čiarou č. 1104 uvedeného rozhodnutia).

43 Po tretie, pokiaľ ide o štruktúru a spôsoby predaja troch podskupín výrobkov, fungovanie odvetvia a predovšetkým úloha, ktorú zohrávali veľkoobchodníci distribučného systému na troch úrovniach, potvrdili existenciu objektívnych väzieb medzi nimi. Veľkoobchodníci, ktorí predávali všetky tri podskupiny dotknutých výrobkov, predstavovali totiž zákazníkov, ktorí boli spoloční pre výrobcov všetkých troch predmetných podskupín výrobkov. Títo výrobcovia mali preto veľký záujem na koordinácii svojho celkového správania a svojich tarifných politík voči veľkoobchodníkom. Účastníci sporných zosúladených postupov si boli vedomí účasti na ročných cykloch zosúladenia cien, ktoré sa týkali tých istých zákazníkov, a sledovali vo všeobecnosti opakujúcu sa schému, aby mohli čo „najúčinnejšie odpovedať veľkoobchodníkom pri svojich rokovaniach“, ktoré sa konali každý rok. Koordinácia sa uskutočňovala na vnútroštátnej úrovni, keďže veľkoobchodníci, s ktorými všetci výrobcovia museli rokovať, pôsobili väčšinou na vnútroštátnej úrovni (odôvodnenie 796 tretia zarážka a odôvodnenia 803 až 805 napadnutého rozhodnutia).

44 Po štvrté, pokiaľ ide mechanizmy postupov koordinácie zvyšovania cien, Komisia dospela k záveru, že tieto boli vo všeobecnosti organizované pre tri podskupiny výrobkov rovnakým spôsobom a v rovnakom čase vo všetkých členských štátoch. Ich výrobcovia zaviedli vo všetkých členských štátoch spoločný postup pozostávajúci v systematickej výmene svojich predpokladov percentuálneho zvyšovania cien pre nasledujúce cenové obdobie so svojimi konkurentmi zvyčajne predtým, ako oznámili tieto ceny svojim zákazníkom, a predtým, ako nadobudli platnosť. Tieto postupy sa vo všeobecnosti konali v rámci pravidelných zasadnutí združení organizovaných počas celého trvania kartelu a účastníci na nich informovali o svojich zvyšovaniach cien (odôvodnenia 806 až 809 napadnutého rozhodnutia).

45 Po piate, pokiaľ ide o protisúťažné postupy komplementárne k tým, ktoré spočívali v koordinácii zvyšovania cien, tieto pozostávali buď z uzavretia dohôd v súvislosti s osobitnými udalosťami, alebo vo výmene citlivých obchodných informácií v rovnakom čase a podobným spôsobom v rámci niekoľkých združení, ktoré sa nachádzali v rôznych členských štátoch. Tieto postupy potvrdzovali intenzitu a stabilitu kartelu. Napríklad v roku 2004 sa účastníci v Belgicku, Nemecku, vo Francúzsku, v Taliansku a Rakúsku dohodli na zvyšovaní svojich cien v dôsledku zvýšenia cien surovín. V roku 2002, aby zohľadnili zavedenie eura, sa výrobcovia dohodli na načasovaní zavedenia nových cenových sadzobníkov. Výmena citlivých informácií spočívala predovšetkým vo výmene najaktuálnejších údajov o predaji, vo všeobecnosti formou percentuálneho zvýšenia alebo zníženia vo vzťahu k predošlému referenčnému obdobiu a často formou predpokladov predaja v nasledujúcich mesiacoch. Tieto správania sa týkali tých istých členov ako postupy určovania cien a boli organizované v rámci tých istých združení (odôvodnenia 810 až 813 napadnutého rozhodnutia).

46 Po šieste, pokiaľ ide o cezhraničné väzby, Komisia najprv uvádza, že diskusie o cenách organizované v jednom členskom štáte niekedy tiež vyvolali diskusie o zvyšovaní cien v iných členských štátoch. Napríklad dohoda o zvyšovaní cien sprchových kútov uzatvorená nemeckým špecializovaným združením Arbeitskreis Duschabtrennungen (ďalej len „ADA“) vyvolala v roku 2000 koordináciu cien v rakúskom združení Arbeitskreis Sanitärindustrie (ďalej len „ASI“). Ďalej trhové podmienky boli v rôznych členských štátoch prepojené. Napríklad v Rakúsku sa pokusy zjednotiť ceny s cenami v Nemecku uskutočnili v roku 2001. Napokon dcérske spoločnosti veľkých podnikov, ktoré sa podieľali na karteli a sídlili v Nemecku, poskytli informácie nielen o cenách týkajúcich sa členského štátu vnútroštátneho združenia, ktoré organizovalo zasadnutie, ale aj tých, ktoré sa týkali iných členských štátov (odôvodnenia 818 až 823 napadnutého rozhodnutia).

47 Navyše existencia cezhraničných väzieb, ako aj centrálna tarifikácia v podnikoch pôsobiacich vo viacerých členských štátoch sa dala vysvetliť predovšetkým dôležitosťou obchodného toku medzi členskými štátmi, ako je to v prípade vodovodných batérií. Tieto dôležité obchodné toky potvrdili, že uskutočnenie protisúťažných dohôd umožnilo vytvoriť súčinnosť medzi dotknutými podnikmi (odôvodnenia 824 až 833 napadnutého rozhodnutia).

48 Po siedme, pokiaľ ide o centrálnu tarifikáciu v podnikoch, väčšina nadnárodných podnikov podieľajúca sa na konštatovanom porušení uplatňovala tarifné politiky, ktoré boli centralizované a kontrolované sídlom každej skupiny. Sídla týchto medzinárodných podnikov boli predovšetkým poverené stanoviť východiskové ceny aj s cenovým rozpätím umožňujúcim vnútroštátnym dcérskym spoločnostiam prispôsobiť svoje ceny pri zohľadnení informácií, ktoré mali k dispozícii, o svojich konkurentoch na vnútroštátnej úrovni. Napríklad v skupine Hansgrohe bolo strategické oddelenie pre tarifikáciu, ktoré sídlilo v Nemecku, poverené určením cien, pričom malo zohľadniť poznatky o trhu a informácie získané od svojich dcérskych spoločností v Európskej únii. Malí nezávislí výrobcovia, ktorí sa zúčastnili na zasadnutiach združení, boli ovplyvnení tam uskutočnenou výmenou informácií o cenách (odôvodnenia 834 až 844 napadnutého rozhodnutia).

49 Po ôsme, pokiaľ ide o objektívne väzby existujúce medzi troma podskupinami výrobkov, pre každú podskupinu relevantných výrobkov sú kúpeľňové doplnky a príslušenstvo definované skupinou Hansgrohe ako výrobky patriace k „viditeľným“ výrobkom v kúpeľniach. Objektívne väzby medzi týmito podskupinami výrobkov boli takisto implicitne uznané, keďže zasadnutia združení zahŕňali dve alebo tri podskupiny výrobkov a výrobcovia mali spoločných zákazníkov. Navyše dotknuté podniky uznali, že tieto tri podskupiny výrobkov sa dopĺňali, čo potvrdilo existenciu objektívnych väzieb medzi nimi (odôvodnenia 845 a 846 napadnutého rozhodnutia).

50 Po deviate, pokiaľ ide o stabilitu mechanizmu koordinácie cien z časového hľadiska, Komisia poznamenala, že sporné zosúladené dohody pokračovali, nasledujúc ten istý opakujúci sa mechanizmus, aj po odchode niektorých členov. V tejto súvislosti Komisia uvádza ako príklad, že Hansa v roku 1999 ukončila svoju účasť v talianskom združení Michelangelo, ktoré zahŕňalo vodovodné batérie, ako aj keramiku, pričom pokračovala v účasti v združení Euroitalia, ktoré zahŕňalo vodovodné batérie a v menšom rozsahu keramiku (odôvodnenia 801 a 847 napadnutého rozhodnutia a poznámka pod čiarou č. 1176 uvedeného rozhodnutia).

51 Po desiate, pokiaľ ide o účasť, mobilitu a zodpovednosti výkonného personálu, existovalo niekoľko príkladov zástupcov, ktorí prešli z jedného podniku zúčastneného na konštatovanom porušení do iného alebo ktorí prebrali zodpovednosti pre viaceré členské štáty, alebo dokonca ktorí sa zúčastnili na kartelových zasadnutiach viacerých združení organizovaných niekoľkými členskými štátmi. Tieto faktory potvrdili závery Komisie týkajúce sa viacvýrobkového charakteru a širokého geografického rozsahu uvedeného porušenia. Napríklad pán [V.] zo spoločnosti Sanitec bol prítomný na kartelových zasadnutiach SFP v Holandsku, ako aj na kartelových zasadnutiach skupiny Vitreous China Group (ďalej len „VCG“) v Belgicku. To mu umožnilo informovať ostatných konkurentov o diskusiách v každom združení. Pán [D.] zastupoval Ideal Standard v ASI a zúčastnil sa diskusií týkajúcich sa nielen keramiky, ale aj vodovodných batérií (odôvodnenia 848 a 849 napadnutého rozhodnutia a poznámky pod čiarou č. 1177 až 1180 uvedeného rozhodnutia).

52 V druhom rade Komisia preveruje účasť podnikov dotknutých napadnutým rozhodnutím, medzi nimi žalobkýň, na jedinom spornom porušení (odôvodnenie 850 napadnutého rozhodnutia).

53 Po prvé, podľa Komisie skutočnosti preukazujú, že žalobkyne, Grohe, Ideal Standard, Sanitec, Hansa, Villeroy & Boch, Duscholux a Duravit mali vedomosť o celkovom kartelovom správaní, pretože vedeli alebo mohli rozumne predvídať, že konštatované porušenie sa týkalo najmenej troch podskupín výrobkov, keďže boli členmi minimálne jedného koordinačného subjektu a členmi viacerých viacvýrobkových združení, a boli zastúpení aj minimálne v troch členských štátoch a špecializovaných

združeniach, prostredníctvom ktorých nadviazali kontakty s ostatnými podnikmi, ktoré taktiež v rámci konštatovaného porušenia pôsobili vo viacerých členských štátoch (odôvodnenie 852 napadnutého rozhodnutia).

54 Po druhé, pokiaľ ide najmä o žalobkyne, Grohe, Ideal Standard a Sanitec, všetky sa prostredníctvom svojich vnútroštátnych dcérskych spoločností zúčastnili na kartelových zasadnutiach združení v dotknutých šiestich členských štátoch. Navyše sa všetky zúčastnili na kartelových zasadnutiach minimálne jedného koordinačného subjektu a často viacerých viacvýrobkových združení. Všetky sa priamo podieľali na konštatovanom porušení v súvislosti s troma podskupinami výrobkov, ktorých sa týkali ich činnosti. Komisia spresňuje, že žalobkyne boli členmi IFS, ASI, ako aj SFP a Stichting Verwarming en Sanitair (ďalej len „SVS“), ktorá sídli v Holandsku. Tieto štyri koordinačné subjekty tak zahŕňali tri podskupiny výrobkov. Boli taktiež členmi viacvýrobkových združení Euroitalia, HCT a Amicale du sanitaire, ktoré tak zahŕňali minimálne dve podskupiny výrobkov (odôvodnenie 853 napadnutého rozhodnutia).

55 Ďalej, vzhľadom na posúdenia Komisie, ktoré sú uvedené v bodoch 39 až 54 vyššie, treba preskúmať, či správne dospela k záveru, že sporné postupy predstavovali jediné porušenie, čo žalobkyne spochybňujú.

56 Na úvod treba jednak uviesť, že hoci žalobkyne v rámci jediného žalobného dôvodu, ktorý uvádzajú na podporu tejto žaloby, tvrdia, že sa nezúčastnili na jedinom porušení, uvádzajú, že nespochybňujú skutočnosti, ktoré predtým pripustili v správnom konaní, a tiež pripúšťajú, že porušili článok 101 ZFEÚ a článok 53 Dohody o EHP. Za týchto podmienok na základe skutkových okolností uvedených v napadnutom rozhodnutí, ktoré žalobkyne v rámci tejto žaloby nespochybňujú, treba zistiť, či Komisia správne rozhodla, že sa podieľali na jedinom porušení zahrňujúcom tri podskupiny výrobkov a nie len na dvoch odlišných porušeniach týkajúcich sa dvoch podskupín výrobkov, ktoré vyrábali a predávali, teda vodovodných batérií a sprchových kútov.

57 Ďalej treba zdôrazniť, ako to Komisia v podstate uznala vo svojich pripomienkach v odpovedi na otázky, ktoré jej položil Všeobecný súd na pojednávaní, že nedisponuje žiadnou osobitnou mierou voľnej úvahy na určenie, či protiprávne postupy boli alebo neboli súčasťou jediného porušenia. Okrem toho musí Všeobecný súd vykonať celkové preskúmanie, a to nielen toho, či boli rešpektované nielen predpisy uplatniteľné na sporné porušenie, ale aj skutočnosti, ktoré viedli Komisiu k potvrdeniu alebo vylúčeniu kvalifikácie uvedeného porušenia, akým je v danom prípade jediné porušenie.

58 V danom prípade desať skutkových okolností, o ktoré sa oprela Komisia a ktoré sú uvedené v bodoch 41 až 51 vyššie, musia pri posudzovaní vo svojej celosti viesť k záveru, po prvé, o existencii jediného porušenia a, po druhé, o účasti žalobkýň na uvedenom porušení.

59 Po prvé, pokiaľ ide o konštatovanie existencie jediného porušenia, treba jednak uviesť, že Komisia v podstate identifikovala spoločný plán sledovaný dotknutými podnikmi ako plán, ktorého jediným cieľom bolo umožniť výrobcom troch dotknutých podskupín výrobkov, ktoré sú komplementárne k výrobe kúpeľní, koordinovať v rámci toho istého distribučného systému na troch úrovniach zvyšovania cien, ktoré fakturovali veľkoobchodníkom, ktorí boli ich spoločnými zákazníkmi. Takéto posúdenie vyplýva z konštatovaní uvedených Komisiou v odôvodnení 793 štvrtej zarážke napadnutého rozhodnutia, čiastočne rozobraté v bode 39 vyššie, v odôvodnení 793 tretej zarážke a v odôvodneniach 803 až 805 toho istého rozhodnutia, čiastočne rozobraté v bode 43 vyššie. Toto posúdenie je navyše podporené analýzou Komisie, podľa ktorej účelom sporných protiprávnych postupov bolo, ako to žalobkyne uznali nielen počas správneho konania (pozri odôvodnenie 931 napadnutého rozhodnutia a poznámku pod čiarou č. 934 uvedeného rozhodnutia), ale aj počas pojednávania v odpovedi na otázky položené Všeobecným súdom, prezentovať spoločný postup voči veľkoobchodníkom, ktorí disponovali dôležitou vyjednávacou silou pri zohľadnení potreby poskytnúť im v tom istom ročnom období ceny, ktoré sa na nich uplatnia pre tri podskupiny výrobkov.

60 Ďalej Komisia poukázala na viaceré vzájomné dopĺňania sa medzi spornými protiprávnymi postupmi, pričom potvrdila existenciu spoločného plánu opísaného v predchádzajúcom bode. Objektívne nepriame dôkazy o uskutočňovaní tohto spoločného plánu totiž tvorí v podstate skutočnosť, že sporné postupy najprv uskutočňovala nezanedbateľná a jednotná skupina podnikov (pozri odôvodnenia 796 a 797 napadnutého rozhodnutia, uvedené v bode 41 vyššie), ktorých činnosti sa týkali dvoch z troch podskupín výrobkov (pozri odôvodnenie 801 uvedeného rozhodnutia, uvedené v bode 42 vyššie) patriacich do toho istého odvetvia činností a ktoré sa dopĺňali (pozri odôvodnenie 845 napadnutého rozhodnutia, uvedené v bode 49 vyššie). Ďalej protisúťažné postupy uskutočnené touto hlavnou skupinou podnikov, ktoré sa odohrávali v niekoľkých koordinačných subjektoch a spoločných viacvýrobkových organizáciách, mali spoločný cieľ dosiahnuť zvyšovanie cien či už ročne alebo pri príležitosti osobitných udalostí, pričom toto zvyšovanie sa týkalo jednej alebo niekoľkých podskupín výrobkov (pozri odôvodnenia 810 až 813 napadnutého rozhodnutia, uvedené v bode 45 vyššie) a účastníci vnímali nevyhnutnosť koordinovania na to, aby boli zvýšenia cien akceptované ich spoločnými zákazníkmi (pozri odôvodnenie 813 napadnutého rozhodnutia, uvedené v bode 42 vyššie). Napokon uvedené protiprávne postupy sa uskutočnili podľa tých istých spôsobov a v tej istej frekvencii (odôvodnenia 806 až 809 napadnutého rozhodnutia, uvedené v bode 44 vyššie), v určitých prípadoch prostredníctvom tých istých zamestnancov, ktorí boli poverení ich uskutočniť pre niekoľko podskupín výrobkov na niekoľkých územiach (pozri odôvodnenia 848 a 849 napadnutého rozhodnutia, uvedené v bode 51 vyššie).

61 Po druhé, pokiaľ ide o účasť žalobkýň na spornom jedinom porušení, Komisia správne uviedla, že keďže žalobkyne boli spolu s ostatnými podnikmi, ktoré boli potrestané napadnutým rozhodnutím, členmi koordinačných subjektov a viacvýrobkových združení (pozri odôvodnenie 853 napadnutého rozhodnutia, uvedené v bode 54 vyššie), treba ich považovať prinajmenšom za majúce vedomosť o všetkých protiprávnych postupoch týkajúcich sa troch podskupín výrobkov, a teda ich treba potrestať za uvedené jediné porušenie.

62 Za týchto podmienok treba rozhodnúť, že Komisia správne dospela k záveru o existencii jediného porušenia a účasti žalobkýň na uvedenom porušení.

63 Vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 59 až 62 vyššie treba postupne preskúmať tvrdenia uvedené žalobkyňami, v ktorých sa jednak uvádza, že určité skutkové okolnosti, ktoré Komisia nevzala do úvahy, spochybňujú existenciu jediného porušenia v danom prípade, a jednak, že desať skutkových okolností, ktoré vzala do úvahy, neumožňuje konštatovať existenciu jediného porušenia.

O tvrdeniach žalobkýň týkajúcich sa skutkových okolností, ktoré Komisia nevzala do úvahy v napadnutom rozhodnutí

64 Žalobkyne uvádzajú štyri hlavné tvrdenia, v ktorých sa uvádza, že niektoré skutkové okolnosti, ktoré Komisia nevzala do úvahy, spochybňujú existenciu jediného porušenia.

65 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

66 Po prvé žalobkyne tvrdia, že tri podskupiny výrobkov sa od seba líšia a patria na odlišné trhy, keďže nie sú zastupiteľné.

67 V tejto súvislosti treba jednak uviesť, že skutočnosť, na ktorej sa účastníci konania zhodnú, že tri podskupiny výrobkov patria na odlišné trhy, nemôže vylúčiť existenciu jediného porušenia. Ako totiž vyplýva z ustálenej judikatúry uvedenej v bode 22 vyššie, konštatovanie existencie jediného porušenia svojou podstatou predpokladá, že sporné protisúťažné postupy sa týkajú odlišných výrobkov a služieb alebo odlišných území. Ďalej, ako správne uviedla Komisia na pojednávaní v odpovedi na otázky Všeobecného súdu, v tomto prípade skutočnosť, že sporné protiprávne postupy sa týkajú všetkých „viditeľných“ výrobkov, ktoré sú komplementárne k výrobe kúpeľní, predstavuje objektívny nepriamy

dôkaz, že dotknuté podniky mali záujem koordinovať svoje protiprávne postupy voči svojim spoločným zákazníkom. V tejto súvislosti treba uviesť, že žalobkyne neuviedli žiadne tvrdenie napádajúce konštatovanie Komisie, ktoré sa nachádza predovšetkým v odôvodnení 805 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého výrobcovia vodovodných batérií koordinovali svoje protisúťažné postupy s cieľom spoločne ochrániť svoje záujmy a „sformovať spoločný postup“ voči veľkoobchodníkom. Z týchto úvah vyplýva, že tvrdenie žalobkýň treba v tomto ohľade zamietnuť ako nedôvodné.

68 Po druhé žalobkyne tvrdia, že žiadny zo sedemnástich adresátov napadnutého rozhodnutia nevyrábal a neobchodoval s výrobkami patriacimi do troch podskupín a že iba piati z nich vykonávali činnosti týkajúce sa dvoch podskupín výrobkov.

69 Najprv treba v tomto ohľade zdôrazniť, že Komisia v napadnutom rozhodnutí nedospela k záveru, že sedemnásť podnikov, ktoré potrestala, boli súčasťou jediného porušenia. S ohľadom na niektoré podniky dotknuté napadnutým rozhodnutím, akými sú talianske podniky Cisal Rubinetteria SpA, Mamoli Robinetteria SpA, Rubineterrie Teoerema SpA, RAF Rubinetteria SpA a Zucchetti Rubinetteria SpA, sa totiž Komisia v odôvodnení 879 napadnutého rozhodnutia domnievala, že nemôžu byť považované za podieľajúce sa na jedinom porušení, pretože nemala dôkazy o ich účasti na diskusiách týkajúcich sa troch podskupín výrobkov mimo Talianska. Naproti tomu Komisia v napadnutom rozhodnutí uviedla, že centrálna skupina podnikov pozostávajúca minimálne z piatich podnikov, medzi nimi aj zo žalobkýň, vyrábala výrobky patriace do dvoch z troch podskupín a že uvedené podniky sa v koordinačných subjektoch a viacvýrobkových združeniach podieľali na protiprávnych postupoch týkajúcich sa troch a dvoch podskupín výrobkov, vo väčšine alebo vo všetkých šiestich dotknutých členských štátoch (pozri odôvodnenia 792, 853 a 854 napadnutého rozhodnutia). Účasť tejto hlavnej skupiny podnikov na rôznych protiprávnych postupoch tak naznačuje existenciu spoločného plánu, aj keď nie všetky dotknuté podniky vyrábali výrobky patriace do troch podskupín.

70 Ďalej treba dodať, že pokiaľ žalobkyne tvrdia, že Komisia nemôže, okrem výnimočných okolností, ktoré nie sú v danom prípade dané, konštatovať ich účasť na jedinom porušení vo vzťahu k podskupinám výrobkov, ak uvedené výrobky nevyrábajú, takéto tvrdenie treba takisto zamietnuť. V prvom rade toto tvrdenie, ktoré sa týka otázky, či podnik, ktorý nevyrába keramiku, sa môže podieľať na porušení zahŕňajúcom také výrobky, totiž nemá vplyv na otázku, či sú splnené podmienky existencie jediného porušenia týkajúceho sa troch podskupín výrobkov. Ďalej, ako vyplýva z judikatúry uvedenej v bode 25 vyššie, podnik môže byť v každom prípade zodpovedný za porušenie, ktoré sa sčasti vzťahuje na výrobky, ktoré nevyrába, ak vedel o všetkých protiprávnych správaniach, ktoré zamýšľali alebo uskutočnili ďalší účastníci kartelu sledujúci rovnaké ciele.

71 Po tretie žalobkyne tvrdia, že centrum závažnosti porušenia bolo osobité pre každú z troch podskupín výrobkov. Podľa nich hoci sa niektoré správania opísané v napadnutom rozhodnutí týkali viacerých ako jednej z troch podskupín výrobkov, skutočnosť, že sporné porušenie zahŕňalo viaceré uvedené podskupiny, nestačila na to, aby sa toto porušenie mohlo kvalifikovať ako jediné porušenie. V tomto ohľade uvádzajú dve skupiny tvrdení.

72 Prvou skupinou tvrdení žalobkyne uvádzajú, že ročná koordinácia zvyšovania cien, ako aj výmena citlivých obchodných informácií sa prevažne týkali jednej z troch podskupín výrobkov a zahŕňali iba niektoré z dotknutých šiestich členských štátov.

73 Najprv treba v tejto súvislosti konštatovať, že hoci, ako to tvrdia žalobkyne, väčšina zasadnutí profesijných združení sa týkala len jednej podskupiny výrobkov v jedinom členskom štáte, nespochybňuje to konštatovanie, podľa ktorého dotknuté podniky koordinovali svoje protisúťažné postupy pre každú z troch podskupín výrobkov.

74 Ďalej treba uviesť, ako to uznali žalobkyne vo svojich podaniach, že koordinácie týkajúce sa zvyšovania cien troch podskupín výrobkov sa v ASI a SFP, ako aj v IFS uskutočňovali prinajmenšom príležitostne. Za týchto podmienok skutočnosť, že viacvýrobková koordinácia bola slabšia, ba neexistujúca pre

niektoré z troch podskupín výrobkov v ostatných dotknutých členských štátoch, a to v Belgicku, vo Francúzsku a v Taliansku, nemení nič na konštatovaní existencie takejto viacvýrobkovej koordinácie v Nemecku, Holandsku a Rakúsku.

75 Navyše, na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne, skutočnosť, ktorú pripustili a podľa ktorej protisúťažné postupy spojené s osobitnými udalosťami ako zavedenie eura, zvýšenie cien surovín alebo zavedenie mýtneho spočívali z koordinovaného zvyšovania cien, je dôkazom existencie vzájomného dopĺňania sa protisúťažných postupov pre každú podskupinu výrobkov, hoci tieto postupy boli len sekundárne vo vzťahu k pravidelným postupom koordinácie zvyšovania cien. To isté platí o postupoch výmeny citlivých obchodných informácií, ktoré, ako to žalobkyne výslovne uznali, sa týkali viacerých z troch podskupín výrobkov. Skutočnosť, že tieto postupy sú sekundárne vo vzťahu k tým, ktoré sa týkajú koordinácie ročného zvyšovanie cien, nemá vplyv na kvalifikáciu sporných postupov ako „jediného porušenia“.

76 Napokon, ako to správne zdôrazňuje Komisia vo svojich podaniach, skutočnosť, že žalobkyne, ako to už bolo uvedené v bode 5 vyššie, podali žiadosť o oslobodenie od pokút podľa oznámenia o spolupráci z roku 2002 pre všetky výrobky v odvetví „kúpeľňových doplnkov a príslušenstva“, predstavuje relevantnú skutkovú okolnosť na účely konštatovania existencie jediného porušenia. Na rozdiel od tvrdení žalobkýň uvedených v ich odpovedi na otázky Všeobecného súdu na pojednávaní, taká okolnosť môže prinajmenšom ukázať, že sa domnievali, že sporné postupy, na ktorých sa priamo podieľali, ktoré sa týkali vodovodných batérií a sprchových kútov, boli medzi sebou prepojené a boli súčasťou jediného a toho istého porušenia.

77 Prvú skupinu tvrdení uvedených žalobkyňami v bode 72 vyššie treba preto zamietnuť ako nedôvodnú.

78 Druhou skupinou tvrdení žalobkyne uvádzajú, že trvanie porušení pre každú z troch podskupín výrobkov sa v Belgicku, Nemecku, vo Francúzsku a v Taliansku vzájomne líšilo. Uvádzajú, že nemohlo existovať jediné porušenie zahŕňajúce tri podskupiny, ktoré začalo v roku 1994, keďže v Nemecku začalo porušenie týkajúce sa vodovodných batérii až v roku 1998 a porušenie, ktoré sa týkalo keramiky, začalo až v roku 2000.

79 V tejto súvislosti treba uviesť, že Komisia jednak nikdy neuviedla, že jediné porušenie sa uskutočnilo vo vzťahu k trom podskupinám výrobkov vo všetkých členských štátoch, najskôr od 12. októbra 1994 do 9. novembra 2000, ale sa domnievala, že jediné porušenie sa postupne vyvíjalo a prispôsobovalo počas tohto obdobia vo vzťahu k dotknutým členským štátom. Takéto konštatovanie vyplýva z článku 1 napadnutého rozhodnutia, v ktorom Komisia presne uviedla obdobia, počas ktorých, a územia, na ktorých sa potrestané podniky podieľali na rôznych protiprávnych postupoch týkajúcich sa každej z troch podskupín výrobkov a boli zapojené do jediného porušenia. Jednak skutočnosť, že sporné protiprávne postupy sa začali v rôznych momentoch vo vzťahu k členským štátom a dotknutým podskupinám výrobkov, nemá vplyv na konštatovanie, že existovali viaceré materiálne, geografické a časové prekrývania medzi protiprávnymi postupmi týkajúcimi sa dotknutých výrobkov, čo navyše žalobkyne nepopierajú. Pokiaľ ide predovšetkým o žalobkyne, možno podotknúť, ako to konštatovala Komisia v tabuľke D napadnutého rozhodnutia, že sa podieľali na protiprávnych postupoch v Belgicku, Nemecku, vo Francúzsku a v Rakúsku týkajúcich sa dvoch podskupín výrobkov zodpovedajúcich ich výrobným činnostiam počas rôznych období, pričom však časť obdobia porušovania, konkrétne od 16. októbra 1992 do 15. júla 2004, mali spoločnú.

80 Druhú skupinu tvrdení žalobkýň uvedenú v bode 78 vyššie treba preto zamietnuť ako nedôvodnú.

81 Po štvrté žalobkyne tvrdia, že samotná vedomosť o tom, že môže dochádzať k protisúťažnému postupu – v prejednávanej veci v jednej z troch podskupín výrobkov zahŕňajúcej výrobky, ktoré dotknuté podniky nevyrábali, – by nemalo viesť k rekvalifikácii dvoch odlišných porušení na jediné

porušenie. Uvádzajú predovšetkým, že hoci za určitých okolností mohli „vytušiť možnosť ročnej koordinácie cien tiež v odvetví keramiky“, nemali vedomosť o protiprávnych postupoch, ktoré sa odohrávali v špecializovaných združeniach zahŕňajúcich uvedené výrobky.

82 V tejto súvislosti však treba konštatovať, ako to uviedla Komisia, že žalobkyne vo svojich podaniach výslovne uznávajú, že koordinácia zvyšovania cien sa uskutočnila v dvoch koordinačných subjektoch, ku ktorým patrili, a to v ASI a SFP. Za týchto podmienok mohla Komisia oprávnene vychádzať z toho, že žalobkyne mali prinajmenšom vedomosť o protisúťažných postupoch uskutočnených v súvislosti s keramikou, ktorú nevyrábali. Z toho vyplýva, že bolo v súlade s judikatúrou uvedenou v bodoch 24 až 26 vyššie, keď Komisia považovala žalobkyne za zodpovedné za sporné jediné porušenie.

83 Toto tvrdenie treba preto zamietnuť ako nedôvodné.

84 Vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 66 až 83 vyššie treba dospieť k záveru, že žiadne zo štyroch tvrdení uvedených žalobkyňami týkajúcich sa toho, čo považovali za objektívne nepriame dôkazy o existencii odlišných porušení bez ohľadu na to, či sa vezmú do úvahy izolovane alebo spoločne, nemôže vyvrátiť záver Komisie, podľa ktorého existovalo jediné porušenie, na ktorom sa žalobkyne podieľali. Všetky tvrdenia žalobkýň v tomto ohľade treba preto zamietnuť ako nedôvodné.

O tvrdeniach žalobkýň týkajúcich sa skutkových okolností, ktoré Komisia nesprávne vzala do úvahy v napadnutom rozhodnutí

85 Žalobkyne tvrdia, že ani jeden z desiatich nepriamych dôkazov, ktoré Komisia vzala v napadnutom rozhodnutí do úvahy a ktoré sú uvedené v bodoch 41 až 51 vyššie, neumožňuje dospieť k záveru o existencii jediného porušenia.

86 Komisia s týmito tvrdeniami nesúhlasí.

87 Po prvé žalobkyne tvrdia, že posúdenie Komisie uvedené v odôvodnení 797 napadnutého rozhodnutia a pripomenuté v bode 41 vyššie, podľa ktorého existovala centrálna skupina podnikov, nemôže viesť k záveru o existencii jediného porušenia, keďže žiadna z nich nevyrábala výrobky patriace do všetkých troch podskupín a nepodieľala sa na karteli v dotknutých šiestich členských štátoch.

88 V tejto súvislosti stačí pripomenúť, ako to bolo uvedené v bode 70 vyššie, že skutočnosť, že všetky podniky, ktoré boli potrestané v napadnutom rozhodnutí, nevyrábali výrobky patriace do všetkých troch podskupín výrobkov a vo všetkých dotknutých členských štátoch, nevyvráti konštatovanie o existencii, hoci malej, avšak jednotnej skupiny minimálne piatich podnikov, ktoré sa podieľali na tých istých postupoch zosúladeného zvyšovania cien voči svojim spoločným zákazníkom, týkajúcich sa dvoch z troch podskupín výrobkov a území, v rámci spoločných združení so sídlom na týchto územiach. Tento faktor navyše preukazuje, minimálne pre časť podnikov potrestaných v napadnutom rozhodnutí, že uskutočnené protiprávne postupy boli súčasťou spoločného plánu predstavujúceho jediné porušenie.

89 Prvé tvrdenie žalobkýň treba preto zamietnuť ako nedôvodné.

90 Po druhé žalobkyne tvrdia, že posúdenie Komisie uvedené v odôvodnení 798 napadnutého rozhodnutia a pripomenuté v bode 42 vyššie, podľa ktorého sa centrálna skupina podnikov podieľala na zosúladených dohodách vo všetkých alebo aspoň v časti členských štátov a bola súčasťou koordinačného subjektu, je chybné. Podľa nich totiž z trinástich združení, ktoré sa uvádzajú v napadnutom rozhodnutí, iba tri koordinačné subjekty zahŕňali všetky tri podskupiny výrobkov a iba tri viacvýrobkové združenia mohli byť považované za zahŕňajúce dve z troch podskupín výrobkov. Tieto subjekty a združenia navyše zahŕňali početné podskupiny výrobkov, iné ako sú dotknuté tri podskupiny výrobkov.

91 Najprv treba uviesť, že aj keby sa ukázalo, ako tvrdia žalobkyne, že existovali len tri koordinačné subjekty a tri viacvýrobkové združenia, a nie osem združení zahŕňajúcich minimálne dve z troch podskupín výrobkov, ako uvádza Komisia v odôvodnení 796 druhej zarážke napadnutého rozhodnutia, nevyvracalo by to konštatovanie, že sporné protiprávne postupy boli uskutočnené a koordinované prinajmenšom sčasti v rámci tých istých profesijných združení.

92 Ďalej, ako uvádzajú žalobkyne, skutočnosť, že niektoré z týchto koordinačných subjektov a viacvýrobkových združení zahŕňali taktiež podskupiny výrobkov, ktoré neboli predmetom napadnutého rozhodnutia, nespochybňuje konštatovanie, že tieto subjekty a združenia koordinovali protisúťažné postupy niekoľkých z troch podskupín výrobkov, ktoré sú dotknuté uvedeným rozhodnutím.

93 Napokon tvrdenie žalobkýň, podľa ktorého z dokladov nachádzajúcich sa v spise Komisie nevyplývalo, že sa podniky, ktoré boli súčasťou špecializovaných združení, zaujímali aj o iné podskupiny výrobkov než tri podskupiny výrobkov, pre ktoré sa v zásade stretávali, je v rozpore so skutkovým stavom. V tomto ohľade treba jednak konštatovať, že žalobkyne neuviedli žiadne osobitné tvrdenie smerujúce k zrušeniu napríklad konštatovania Komisie nachádzajúceho sa v odôvodnení 801 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého v Nemecku členovia ADA, ktorí sa zaoberali sprchovými kútmi, poskytli informácie o svojom úmysle zvyšovať ceny pri príležitosti zavedenia eura členom AGSI, ktorí sa zas zaoberali vodovodnými batériami. Tvrdenie uvádzané žalobkyňami, podľa ktorého také poskytnutie informácií nie je v danom prípade relevantné, keďže sa týka poskytnutia informácií pri príležitosti osobitnej udalosti, treba zamietnuť ako nedôvodné. Také tvrdenie totiž nevyvracia konštatovanie, že medzi združeniami, ktoré sa týkajú rôznych podskupín výrobkov, dochádzalo k poskytovaniu informácií. Ďalej treba uviesť, že žalobkyne nepopierajú konštatovania Komisie uvedené inde, napríklad v odôvodnení 800 napadnutého rozhodnutia, z ktorých vyplýva, že členovia združenia Euroitalia sa zúčastňovali diskusií týkajúcich sa predovšetkým vodovodných batérií, ale sa takisto okrajovo informovali o keramike.

94 Druhé tvrdenie žalobkýň treba preto zamietnuť ako nedôvodné.

95 Po tretie, pokiaľ ide o posúdenie Komisie, uvedené v odôvodnení 803 napadnutého rozhodnutia a pripomenuté v bode 43 vyššie, o existencii spoločnej štruktúry a spoločných spôsobov predaja, žalobkyne uvádzajú, že nespochybňujú existenciu spoločného základu zákazníkov a spoločný systém distribúcie na troch úrovniach. Naproti tomu sa domnievajú, že také faktory nemajú relevanciu pre zistenie existencie jediného porušenia, keďže tri podskupiny výrobkov sú odlišné a veľkoobchodníci kupujú veľké množstvo výrobkov odlišných od tých, ktoré sú predmetom napadnutého rozhodnutia.

96 V tejto súvislosti treba uviesť, že na rozdiel od toho, čo tvrdia žalobkyne a ako bolo konštatované v bode 60 vyššie, skutočnosť, že výrobcovia výrobkov patriacich do troch podskupín, ktorí sú adresátmi napadnutého rozhodnutia, majú spoločných zákazníkov, a to veľkoobchodníkov s kúpeľňami, vysvetľuje dôvody, pre ktoré bolo v záujme všetkých podnikov koordinovať svoje zvyšovanie cien kúpeľňových doplnkov a príslušenstva.

97 Navyše tvrdenia žalobkýň poskytnuté v odpovedi na otázky Všeobecného súdu na pojednávaní, podľa ktorých načasovanie zvyšovania cien vyplývalo z objektívneho faktora, konkrétne že veľkoobchodníci museli stanoviť svoj cenový sadzobník na nasledujúci rok, že veľkoobchodníci nikdy nenamietali proti zvyšovaniu cien, ktoré v každom prípade preniesli na svojich vlastných zákazníkov, alebo že nakupovali výrobky zo širšieho okruhu podskupín výrobkov než tých troch, ktorých sa týkalo napadnuté rozhodnutie, nevyvráti analýzu uvedenú v predchádzajúcom bode, podľa ktorej sa výrobcovia, ktorých činnosť patrila do troch podskupín výrobkov, domnievali, že bolo v ich záujme koordinovať svoje správanie v rámci zvyšovania cien, ktoré účtovali svojim spoločným zákazníkom a ktoré boli stanovené na každý rok.

98 Tretie tvrdenie žalobkýň treba preto zamietnuť ako nedôvodné.

99 Po štvrté, pokiaľ ide o štruktúru a mechanizmy spoločné pre protisúťažne postupy, ktoré sa uvádzajú v odôvodnení 806 napadnutého rozhodnutia a ktorých obsah bol pripomenutý v bode 44 vyššie, žalobkyne sa domnievajú, že posúdenie Komisie o podobnosti jednotlivých štruktúr a mechanizmov je v rozpore s tou skutočnosťou, že obdobia protisúťažných postupov v troch podskupinách výrobkov a dotknutých členských štátoch sa líšili. Navyše tieto podobnosti vyplývali z toho istého systému distribúcie na troch úrovniach, ktorý viedol výrobcov kúpeľňových doplnkov a príslušenstva k tomu, aby oznamovali svoje zvyšovania cien vyjadrené percentuálne a v tých istých ročných obdobiach.

100 V tejto súvislosti treba jednak uviesť, rovnako ako uvádza Komisia vo svojich podaniach, že hoci je pravda, že obdobia, počas ktorých sa protisúťažné postupy uskutočňovali, sa pre jednotlivé podskupiny výrobkov a dotknuté územia líšili, nemení to nič na tom, že je zrejmé, že protisúťažné postupy, mimoriadne podobné pre každú z troch podskupín výrobkov, sa uplatňovali v každom členskom štáte, pokiaľ ide o ročné zvyšovanie cien, a to nepretržite od 16. októbra 1992 do 9. novembra 2004.

101 Ďalej tvrdenia žalobkýň, podľa ktorých systém rozdelenia na tri úrovne bol dôvodom, že si protisúťažné postupy boli podobné, nesmerujú k zamietnutiu, ale k potvrdeniu konštatovania, že výrobcovia, ktorých činnosti patrili do troch podskupín výrobkov, mali spoločný záujem na koordinácii svojich postupov zvyšovania cien.

102 Štvrté tvrdenie žalobkýň treba preto zamietnuť ako nedôvodné.

103 Po piate, pokiaľ ide o posúdenie Komisie uvedené v odôvodnení 810 napadnutého rozhodnutia a pripomenuté v bode 45 vyššie, žalobkyne tvrdia, že podobnosť protiprávnych postupov spojených s osobitnými udalosťami nie je relevantná, keďže tieto boli len sekundárne, nikdy sa netýkali všetkých šiestich členských štátov dotknutých napadnutým rozhodnutím a nie vždy zahŕňali tri podskupiny výrobkov.

104 V tejto súvislosti treba jednak uviesť, že žalobkyne nepopierajú posúdenia Komisie nachádzajúce sa predovšetkým v odôvodnení 811 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorých výrobcovia koordinovali svoje ceny v roku 2004 v piatich členských štátoch po tom, ako došlo k zvýšeniu ceny surovín. Ďalej žalobkyne taktiež nespochybňujú konštatovanie uvedené Komisiou ako príklad v poznámke pod čiarou č. 1104 napadnutého rozhodnutia, podľa ktorého k výmene informácií týkajúcich sa predajov sprchových kútov a vodovodných batérií došlo na stretnutí výrobcov keramiky, ktoré sa konalo 17. januára 2003. Tieto konštatovania Komisie preto skôr potvrdzujú a nezamietajú, že prinajmenšom v rokoch 2003 a 2004 existovala koordinácia dotknutých podnikov v rôznych členských štátoch, ktorá sa týkala troch dotknutých podskupín výrobkov, vrátane koordinácie uskutočňovanej pri príležitosti osobitných udalostí.

105 Piate tvrdenie žalobkýň treba preto zamietnuť ako nedôvodné.

106 Žalobkyne po šieste tvrdia, že posúdenia uvedené Komisiou, pokiaľ ide o cezhraničné väzby medzi dotknutými protiprávnymi postupmi uvedenými v odôvodnení 818 napadnutého rozhodnutia a pripomenutými v bode 46 vyššie, nie sú relevantné na stanovenie rozsahu porušenia v tom zmysle, že sa týkalo troch podskupín výrobkov.

107 V tejto súvislosti treba konštatovať, ako to správne tvrdia žalobkyne, že existencia cezhraničných väzieb medzi spornými protiprávnymi postupmi neumožňuje sama osebe stanoviť, že konštatované porušenie zahŕňalo tri podskupiny výrobkov. Existencia týchto cezhraničných väzieb však potvrdzuje, že bolo nevyhnutné, aby sa sporné protiprávne postupy uskutočnili koordinovaným spôsobom v rôznych členských štátoch, v ktorých výrobcovia vykonávali činnosť, ktorá patrila do troch podskupín výrobkov.

108 Preto na jednej strane, hoci existencia cezhraničných väzieb nepredstavuje sama osebe objektívny nepriamy dôkaz o existencii spoločného plánu, v danom prípade vzhľadom na ostatné objektívne skutočnosti uvedené Komisiou preukazuje, že uskutočnenie sporných protiprávnych postupov muselo byť geograficky koordinované. Na druhej strane takýto faktor v každom prípade nevyvráti zistenia, ktoré na iných miestach uviedla Komisia na účely konštatovania existencie spoločného plánu.

109 Za týchto podmienok treba šieste tvrdenie žalobkýň zamietnuť ako nedôvodné.

110 Po siedme, pokiaľ ide o posúdenie Komisie, uvedené v odôvodneniach 818 a 824 napadnutého rozhodnutia a pripomenuté v bode 48 vyššie, o existencii jednak obchodného toku medzi členskými štátmi a jednak o centrálnej tarifikácii v medzinárodných podnikoch, žalobkyne sa domnievajú, že tieto posúdenia nemajú význam pri analýze existencie porušenia týkajúceho sa niekoľkých výrobkov.

111 Treba konštatovať, ako správne tvrdia žalobkyne, že žiadny z dvoch faktorov uvedených v predchádzajúcom bode sám osebe nepostačuje na to, aby sa skôr dospelo k záveru o existencii jediného porušenia ako o existencii odlišných porušení.

112 Je však pravda, že centrálna tarifikácia umožňovala veľkým medzinárodným podnikom pôsobiacim v jednej alebo niekoľkých podskupinách výrobkov a zastúpeným v medzinárodných združeniach (ako ASI, IFS, Michelangelo alebo SFP) zohľadniť informácie získané počas zasadnutí viacvýrobkových združení pri určovaní svojich cien na centrálnej úrovni pre všetky geografické zóny a pre všetky podskupiny výrobkov, ktorých sa týkali ich výrobné činnosti. Ďalej je tiež pravda, že existencia obchodných tokov medzi členskými štátmi preukazuje, že sporné protiprávne postupy mali geografický rozmer týkajúci sa viacerých štátov.

113 Preto dva faktory preskúmané v predchádzajúcom bode vzhľadom na nepriame dôkazy uvedené Komisiou a zopakované v bodoch 41 až 45 vyššie potvrdzujú, že dotknuté podniky mali záujem na koordinácii svojich zvyšovaní cien. Navyše treba v každom prípade konštatovať, že tieto dva faktory nemôžu vyvrátiť ostatné posúdenia Komisie, z ktorých vychádzala pri prijatí záveru o existencii jediného porušenia.

114 Siedme tvrdenie žalobkýň treba preto zamietnuť ako nedôvodné.

115 Po ôsme, pokiaľ ide o posúdenie Komisie týkajúce sa objektívnych väzieb medzi troma podskupinami výrobkov, ktoré bolo uvedené v odôvodnení 845 napadnutého rozhodnutia a pripomenuté v bode 49 vyššie, žalobkyne tvrdia, že skutočnosť, že sú všetky považované za podskupiny „viditeľných“ výrobkov, nemá vplyv na kvalifikáciu jediného porušenia. Existuje totiž viacero podskupín „viditeľných“ kúpeľňových výrobkov, iných než sú tie uvedené v napadnutom rozhodnutí, ktoré neboli predmetom zosúladených postupov. Navyše výraz „viditeľné výrobky“ nemá identifikovateľný význam z ekonomického hľadiska.

116 V tejto súvislosti treba pripomenúť, ako už bolo uvedené v bode 96 vyššie, že konštatovanie, že tri podskupiny výrobkov sa predávajú tým istým zákazníkom v rámci toho istého distribučného okruhu, predstavuje relevantnú skutočnosť pre posúdenie existencie vzájomného dopĺňania sa sporných protisúťažných postupov. Ako bolo uvedené v bode 97 vyššie, skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie sa týka iba časti „viditeľných“ kúpeľňových „výrobkov“, akými sú vodovodné batérie, sprchové kúty a keramika, nemá vplyv na záver, že minimálne tieto tri podskupiny výrobkov sa objektívne vzájomne dopĺňali, čo naznačovalo to, že dotknuté podniky koordinovali zavádzanie zvyšovania cien.

117 Ôsme tvrdenie žalobkýň treba preto zamietnuť ako nedôvodné.

118 Po deviate žalobkyne tvrdia, že ôsma a deviata skutočnosť, ktoré sú uvedené v odôvodneniach 847 a 848 napadnutého rozhodnutia a pripomenuté v bodoch 50 a 51 vyššie, neumožnili dospieť k záveru o existencii jediného porušenia.

119 V tomto ohľade, pokiaľ ide o posúdenie stability mechanizmu koordinácie cien z časového hľadiska, uvedené v odôvodnení 847 napadnutého rozhodnutia a pripomenuté v bode 50 vyššie, treba jednak konštatovať, ako to správne tvrdia žalobkyne, že skutočnosť, že zosúladené dohody sa zachovali v priebehu času napriek tomu, že niektoré podniky ukončili svoju účasť na uvedených dohodách, neumožňuje sama osebe preukázať, že sporné protiprávne postupy predstavovali skôr jediné porušenie ako oddelené porušenia.

120 Táto skutočnosť však pri zohľadnení ostatných konštatovaní uvedených Komisiou potvrdzuje existenciu spoločného plánu v kúpeľňovom odvetví, ktorého cieľom bolo skresliť hospodársku súťaž a ktorý pretrval nezávisle od okolnosti, že niektoré podniky ukončili svoju účasť na uvedenom jedinom porušení.

121 Ďalej, pokiaľ ide o skutočnosť uvedenú v odôvodnení 848 napadnutého rozhodnutia a pripomenutú v bode 52 vyššie, že viacerí zamestnanci zmenili podniky, pričom zostali pôsobiť v tom istom odvetví činnosti, že vykonávali svoju odbornú činnosť vo vzťahu k viacerým podskupinám výrobkov a že zastupovali svoje podniky vo viacerých združeniach, v rámci ktorých sa uskutočňovali protiprávne postupy, treba uviesť, že ten faktor, že zamestnanci zmenili podniky, pričom zostali pôsobiť v tom istom odvetví činnosti, sám osebe nepreukazuje, že by sporné postupy predstavovali jediné porušenie, a nie oddelené porušenia.

122 Tento faktor však rovnako ako skutočnosť, že tí istí zamestnanci uskutočňovali protiprávne postupy týkajúce sa viacerých podskupín výrobkov v rámci niekoľkých združení, v ktorých sa konali protiprávne činnosti, vzhľadom na ostatné skutočnosti uvedené Komisiou a preskúmané vyššie preukazuje, že podmienky uskutočnenia spoločného plánu skresliť hospodársku súťaž v celom odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva tak boli zjednodušené.

123 V každom prípade dva faktory uvedené v bode 118 vyššie nemôžu vyvrátiť konštatovanie jediného porušenia zisteného Komisiou.

124 Za týchto okolností treba deviate tvrdenie žalobkýň zamietnuť ako nedôvodné.

125 Z analýzy uvedenej v bodoch 87 až 124 vyššie vyplýva, že Komisia sa nedopustila nesprávneho posúdenia, keď vzhľadom na skutkové okolnosti posúdené ako celok dospela k záveru, že sporné protiprávne postupy boli súčasťou jediného porušenia.

126 Za týchto podmienok treba jediný žalobný dôvod uvedený žalobkyňami, a preto aj túto žalobu zamietnuť ako nedôvodné.

O trovách

127 Podľa článku 87 ods. 2 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu každý účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobkyne nemali vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ich na náhradu trov konania v súlade s návrhmi Komisie.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (štvrtá komora)

rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Masco Corp., Hansgrohe AG, Hansgrohe Deutschland Vertriebs GmbH, Hansgrohe Handelsgesellschaft mbH, Hansgrohe SA/NV, Hansgrohe BV, Hansgrohe SARL, Hansgrohe SRL, Hüppe GmbH, Hüppe Ges.mbH, Hüppe Belgium SA a Hüppe BV znášajú svoje vlastné trovy konania a sú povinné nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Európskej komisii.

Pelikánová Jürimäe van der Woude

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 16. septembra 2013.

Podpisy

Obsah

Okolnosti predchádzajúce sporu 2

Konanie a návrhy účastníkov konania 3

Právny stav 4

O prvej výhrade založenej na pochybeniach pri určení podmienok existencie jediného porušenia a účasti podnikov na takom porušení 4

O druhej výhrade založenej na pochybeniach pri posúdení skutkových okolností, ktoré viedli ku kvalifikácii jediného porušenia a ku konštatovaniu účasti žalobkýň na uvedenom porušení 6

O tvrdeniach žalobkýň týkajúcich sa skutkových okolností, ktoré Komisia nevzala do úvahy v napadnutom rozhodnutí 11

O tvrdeniach žalobkýň týkajúcich sa skutkových okolností, ktoré Komisia nesprávne vzala do úvahy v napadnutom rozhodnutí 14

O trovách 18